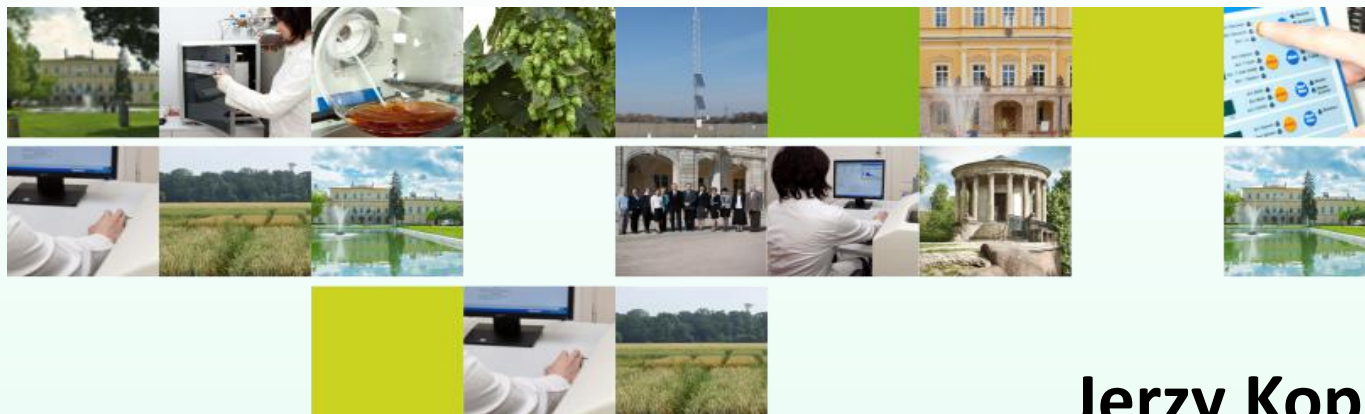

WSPARCIE PRAC ZWIĄZANYCH Z PRZYGOTOWANIEM PLANU STRATEGICZNEGO WPR NA LATA 2023-2027

Jerzy Kopiński

Puławy, 14 grudnia 2022

**Prezentacja prac z zakresu merytorycznego realizowanych w 2022 roku
w ramach DC 13 pt. „Wsparcie prac związanych z przygotowaniem Planu Strategicznego
WPR na lata 2023-2027”**

Koordynator dotacji celowej (DC 2022) IUNG-PIB:
prof. dr hab. Mariusz Matyka

Kierownik zadania:

13 (DC) dr hab. Jerzy Kopiński

Zakłady naukowe w IUNG-PIB realizujące zadania:

Z-d Systemów i Ekonomiki Produkcji Roślinnej;

Z-d Agrometeorologii i Zastosowań Informatyki;

Z-d Biogospodarki i Analiz Systemowych;

Z-d Gleboznawstwa Erozji i Ochrony Gruntów;

Z-d Żywienia Roślin i Nawożenia;

Z-d Uprawy Roślin Pastewnych

oraz

inne Państwowe Instytuty Badawcze

Cel Zadania 13:

**Wsparcie prac związanych z przygotowaniem Planu
Strategicznego (PS) WPR na lata 2023-2027,
na potrzeby kilku Departamentów MRiRW**

Plan Strategiczny (PS) dla WPR na lata 2023-2027

jako szansa na skuteczne, trwałe wzmacnianie konkurencyjności i rozwój polskiego rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich z uwzględnieniem aspektów przejścia do zielonej i cyfrowej gospodarki

PS WPR będzie realizował 9 celów szczegółowych, m.in. poza wspieraniem godziwych dochodów gospodarstw rolnych, zwiększaniem zorientowania na rynek i konkurencyjność i poprawą pozycji rolników w łańcuchu wartości, ma także przyczynić się do łagodzenia zmian klimatu i przystosowywania się do nich, oraz wspieranie wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze czy ochrony różnorodności biologicznej oraz ochrony siedlisk i krajobrazu.

Ponadto ma wychodzić naprzeciw potrzebom społecznym (ludności UE) dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i *zrównoważonej*? żywności, jak też dobrostanu zwierząt.

Materiał i metoda

Badania i analizy miały charakter kameralny.

Materiał źródłowy stanowiły:

- dane statystyczne GUS;
- wyniki badań IUNG-PIB;
- publikacje naukowe;
- raporty i ekspertyzy.

Rzeczywiste wykonanie zakresu merytorycznego (podzadań): 95%

W całym okresie sprawozdawczym prowadzono wsparcie merytoryczne prac związanych z przygotowaniem i przyjęciem przez KE Planu Strategicznego PS WPR na lata 2023-2027

1) Wsparcie analityczne i eksperckie (opiniowanie, tworzenie dokumentów, analiz, raportów, kalkulacji, w zakresie wybranych projektowanych interwencji, stanowisk resortu oraz nowych rozwiązań prawnych) w zakresie przygotowania PS WPR 2023-2027

W obszarze tym dokonano konsultacji zmian projektu nowelizacji rozporządzenia RŚK w PROW 2014-2020 w roku 2022 (44 str.).

Dokonano syntetycznego opisu zmian organizacyjno-produkcyjnych oraz z zakresu środowiska i klimatu które miały miejsce w ostatnich latach na obszarach wiejskich i w sektorze rolno-spożywczym, na potrzeby raportu z realizacji SZRWiR 2030.

Ponadto we współpracy z IO-PIB opracowana została pod względem merytorycznym ulotka informacyjna–przewodnik dla beneficjentów interwencji PS Ekoschemat - „Rolnictwo ekologiczne”, nt. *Zasad stosowania nawozów, środków poprawiających właściwości gleby oraz innych produktów o działaniu stymulującym w rolnictwie ekologicznym.*

Dokonano także aktualizacji (do roku 2020) danych, wybranych wskaźników PS, tj. C.04, C.05, C.12, C.17, C.19, C.20, C.22, C.23, C.32, C.33, C.38, C.40, C.43, C.46, zawartych w części diagnostycznej PS. Zakres prac odnosił się do Celu 5, tj. *Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez zmniejszenie uzależnienia od środków chemicznych*, ale także Celu 2, 4 i 8. Koordynatorem prac był IERiGŻ-PIB.

Prace prowadzone są na potrzeby Departamentów SiR, REiJŻ, WPR MRiRW

Wykonawstwo: różne Z-dy, a głównie Z-d Systemów i Ekonomiki Produkcji Roślinnej, Z-d Żywnienia Roślin i Nawożenia

1) Wsparcie analityczne i eksperckie (opiniowanie, tworzenie dokumentów, analiz, raportów, kalkulacji, w zakresie wybranych projektowanych interwencji, stanowisk resortu oraz nowych rozwiązań prawnych) w zakresie przygotowania PS WPR 2023-2027 (2)

W ramach tego podzadania przygotowano materiały merytoryczne do szkoleń, w tym prezentacja dla doradców oraz broszura informacyjna dla rolników nt. „Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnym, takimi jak woda, gleba, powietrze, klimat – w bloku Gleba” w zakresie działania (interwencji) *Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu*. Koordynator IZoot.

W tym kontekście omówiono zostały takie zagadnienia jak:

- znaczenie ochrony gleb;
- racjonalna gospodarka nawozowa;
- mechaniczna lub biologiczna walka z chwastami lub szkodnikami;
- techniki (systemy) uprawy roli;
- bezorkowe systemy uprawy roli, ochrona gleby;
- znaczenie resztek pozbiorowych i międzyplonów w ochronie gleby;
- zakładanie i utrzymanie zadrzewień śródpolnych, wdrażanie systemów rolno-leśnych.

Prace prowadzone są na potrzeby Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej MRiRW

Główne wykonawstwo: Z-d Systemów i Ekonomiki Produkcji Roślinnej, Z-d Gleboznawstwa Erozji i Ochrony Gruntów oraz Z-d Biogospodarki i Analiz Systemowych

2) Wsparcie analityczne i eksperckie w zakresie ekoschematów oraz norm warunkowości (1)

Prowadzono bieżące wsparcie projektowanych ekoschematów i norm warunkowości, jako nowej wzmocnionej zielonej architektury, uzależnione od ostatecznego brzmienia przepisów na poziomie UE.

Zgłoszono uwagi dotyczące projektu zmian w działaniach RŚ w PROW 2014-2020, a dotyczące wprowadzenia nowego Pakietu 8, Pakietu 9, zmian Pakietu 7, a także zmian w Pakietach 1 i 2. Określone zostały także praktyki i sposób realizacji norm DKR: 5, 6, 7 i ekoschematu – Korzystna struktura upraw. Przedstawiony został nowy kształt DKR7.

Wyrażono opinię odnośnie umożliwienia stosowania wapnowania międzyplonów w ramach wariantu 2.1 DRŚK PROW 2014-2020 oraz opinię dotyczącą propozycji wprowadzenia Ekoschematu „odmian odpornych i tolerancyjnych w uprawie rzepaku” i dokonano aktualizacji listy roślin miododajnych na potrzeby normy DKR 8 i ekoschematu pn. „Obszary z roślinami miododajnymi od 2023”.

Wypracowane zostało stanowisko IUNG-PIB dotyczące uznania form ozimych i jarych zbóż za oddzielne uprawy, a także informacje dotyczące działań kompensujących w realizacji DKR7.

Prace prowadzone są na potrzeby Departamentu Płatności Bezpośrednich MRiRW.

2) Wsparcie analityczne i eksperckie w zakresie ekoschematów oraz norm warunkowości (2)

Opracowane zostały materiały merytoryczne, do broszur upowszechnieniowych, dotyczące celowości wprowadzenia ekoschematu w PS WPR 2023-2027: *Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, praktyki Zróżnicowana struktura upraw oraz praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem (16 str.)*. Obecnie materiał w trakcie konsultacji i uzupełnień.

Prace prowadzone są na potrzeby Departamentu Płatności Bezpośrednich MRiRW.

3) Ocena wyników realizacji działania Modernizacja gospodarstw rolnych w obszarze nawadniania w gospodarstwie

W obszarze tym prowadzone były międzyinstytutowe konsultacje, w wyniku których opracowano zakres metodyczny „Oceny wyników realizacji działania Modernizacja gospodarstw rolnych w obszarze nawadniania w gospodarstwie”. Po ankietyzacji 16 gospodarstw wykonana zostanie analiza wyników.

Prowadzona jest także analiza pt. „Wyznaczenie obszarów w różnym stopniu zagrożonych wystąpieniem suszy w Polsce na potrzeby wdrażania operacji „Modernizacja gospodarstw rolnych” PROW na lata 2014-2020”.

Prace prowadzone są na potrzeby Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej MRiRW.

Ostateczne wykonanie ekspertyzy nastąpi do końca bieżącego roku.

4) Przygotowanie odpowiedzi na pytania ewaluacyjne PROW 2014-2020, w tym w zakresie oddziaływania na erozję gleb i poprawę gospodarowania glebą, wspieranie ochrony węgla i pochłanianie dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie

Prowadzono konsultację i spotkania robocze dotyczące przedmiotu opracowania kompleksowego badania ewaluacyjnego obrazującego oddziaływanie PROW 2014-2020 na erozję gleb i poprawę gospodarowania glebą, wspieranie ochrony węgla i pochłaniania CO₂ w rolnictwie i leśnictwie.

Wykonane zostały analizy przestrzenne i statystyczne będące zasadniczą częścią raportu końcowego, w tym analizy wpływu interwencji PROW na zmiany zawartości węgla organicznego w glebach oraz intensywności erozji wodnej szacowanej modelem RUSLE.

Prace prowadzone są na potrzeby Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej MRiRW.

Ostateczne wykonanie ekspertyzy/raportu nastąpi do końca bieżącego roku.

5) Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu PS WPR 2023-2027

W obszarze tym, na prośbę międzyinstytucjonalnego koordynatora (ITP-PIB), dokonano krytycznej oceny całościowej materiału podsumowania prognozy Strategii Oceny Oddziaływania Środowiskowego (SOOŚ) PS 2023-2027 oraz przygotowano syntetyczne podsumowanie odpowiedzi na uwagi do prognozy, zgłaszane w ramach konsultacji społecznych (i w instytucjach).

Odniesiono się także do uwag i propozycji po konsultacjach społecznych do ostatecznego kształtu SOOŚ (w stosownych komponentach środowiska).

Opracowana całościowa SOOŚ jest niezbędnym dokumentem uzupełniającym do przyjętego Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027. Koordynatorem prac był ITP-PIB.

Prace prowadzone są na potrzeby Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej MRiRW.

Wymierne rezultaty realizacji zadania DC13 w 2022 r.

- przygotowanie i opublikowanie 3 artykułów (naukowe), wygłoszenie 8 referatów na konferencjach lub seminariach (w tym on-line) oraz przygotowanie 19 ekspertyz (dla MRiRW);
- posiadane (wzbogacone) bazy danych umożliwiły opracowanie materiałów, ich analizę, a także przygotowywanie ekspertyz, analiz, opinii, itp.;
- współpraca z partnerami zewnętrznymi takimi jak: MRiRW, GUS, IERIGŻ-PIB, ITP-PIB, IHAR, IZoot-PIB, IO, KOBiZE oraz rolnikami – właścicielami gospodarstw.

Prace w trakcie realizacji

- Dokończenie w br. prac nad materiałami dotyczącymi celowości wprowadzenia ekoschematu *Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi*, praktyki *Zróżnicowana struktura upraw* oraz praktyki *Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem*. Konsultacje i uzupełnienia.
- Dokończenie w br. prac nad analizą dotyczącą wyznaczenia obszarów w różnym stopniu zagrożonych wystąpieniem suszy w Polsce na potrzeby wdrażania operacji „Modernizacja gospodarstw rolnych” PROW na lata 2014-2020.
- Dokończenie w br. prac nad raportem końcowym dotyczącym analizy wpływu interwencji PROW na zmiany zawartości węgla organicznego w glebach oraz intensywności erozji wodnej szacowanej modelem RUSLE.
- Zebranie dokumentacji danych organizacyjnych, produkcyjno-ekonomiczne i środowiskowych z gospodarstw rolnych współpracujących z IUNG-PIB (40 szt.) na początku 2023 r. Analizy umożliwią wykorzystanie ich na potrzeby ekspertyz i ocen zakresu korzystania z różnych instrumentów wsparcia dochodów, w tym ekoschematów i interwencji oraz nowych norm warunkowości w PS.

Na zakończenie ku refleksji..

Pamiętajmy..,

„żebyśmy nie stali się niecnymi narzędziami,
w systemie który dewastowałby ludzi, prowadząc
do ich upodlenia, zniewolenia”

/J. Biątek/

A Pan nadchodzi..,

tylko czy prostujemy Jego ścieżki i na Niego czekamy?

**Dziękuję za uwagę,
a wszystkim realizującym zadanie
za cierpliwość i zaangażowanie**

dr hab. Jerzy Kopiński,
e-mail: jkop@iung.pulawy.pl;